

Calënder dla Cassa Raiffeisen 1986

Artejanat da paur

Cassa Raiffeisen dla Val Badia

L'feur - L'feur y l' roder è plüdadì i artejans plü chiris te nüsc paisc. Por fá la cadria, l'erpesch, l' ciar y l'gratun messái intrami laurè deboriada. N témp èl incè tróc paurs che s'un capì fora dl laur da feur, zèna ch'ai l'ess imparè. Te n valgügn comuns de Südtirol, p. ej. a Tarsch, án ciamò tl secul XVII n „feur de comun“, che messá ann por ann fá domanda por ciafé so laur y che gnò paié cun la „blá dl feur“ ch'an dijó. Al messá fá laurs da feur por düc i abitané dl paisc y è incè oblié da tigní te süa fujina na pera por amorè les ermes.

Jená

I	MERC	NANÜ: S. MÀRIA UMA DE CHÈL BEL DÌ	
2	JÖB	S. BASILE	
3	VÈN	S. GENOFEFA	☺
4	SAB	S. HERMES	
5	DOM	SANTAGUANIA	
6	LÖN	CASPER - MARCIUN - BALDESSÈ	
7	MERT	S. VALENTIN	
8	MERC	S. SEVERIN	
9	JÖB	S. IULIAN	
10	VÈN	S. GREGORE X	☺

II	SAB	S. PAOLIN D'ACUILEIA	
12	DOM	S. HILDA	
13	LÖN	S. ILARE	
14	MERT	S. FELIZE DA NOLA	
15	MERC	S. ROMEDE	
16	JÖB	S. MARZELIN	
17	VÈN	S. ANTONE DAI TIERS	☺
18	SAB	S. PRISCA	
19	DOM	S. MARIO	
20	LÖN	S. BOSTIAN	

21	MERT	S. AGNES	
22	MERC	S. VINZÈN	
23	JÖB	S. EMERENZIANA	
24	VÈN	S. FRANCÈSCH DE SALES	
25	SAB	S. WOLFRAM	
26	DOM	SS. TIMOTEO Y TITO	☺
27	LÖN	S. ANGELA MERICI	
28	MERT	S. TOMÈSC D'ACUÍN	
29	MERC	BEÀT OJÖP FREINADEMETZ	
30	JÖB	S. MARTINA	
31	VÈN	S. JAÑ BOSCO	

Cassa Raiffeisen dla Val Badia

L'intreçiadù de cèstes - Intrecè cèstes alda pro i laùrs plù vedli d'umanité; fora de chësc ért s'á plù tert svilupé l' mistier di vasará. Les cèstes straihades daite fora cun arjila y spo assuiades é stades l'pròm vare por rové ala ceramica. Zënza cèstes y zënza l'ért dl intrecè ne fòsson gnanca nos stá bogh da fá tróc laùrs da paura: ponsede ales bènes, ai cestuns, ai dras, ales cèstes, y ai cèsc che i intreçiadus intreçia cun fórtli, adoran por l' plù rames de nodlara y de mináu. Por intrecè cèsc da somenè gnòl tut ròtes de lersc y raisc de peció. Na ért particulara é chëra da intorcòre les braciatures di cestuns: alüsc gnòl dit che sce n jónn ne savó nia da fá chësc laùr, spo ne n'èl nia ciamò madù da se maridè.

Forá

I	SAB	S. BRIGHITA
2	DOM	S. MARIA DLES CIANDÉRES (O DAL POCH) ☺
3	LÖN	S. BLAJE
4	MERT	S. VERONICA
5	MERC	SS. INGENUÍN Y ALBUÍN
6	JÖB	S. DOROTEA
7	VËN	S. RICHARD
8	SAB	S. IARONE
9	DOM	S. APOLONIA ☺
10	LÖN	S. SCOLASTICA

11	MERT	CARLASCÉ
12	MERC	CAPUIN
13	JÖB	S. ERLINDA
14	VËN	S. VALENTIN DA TERNI
15	SAB	SIEGFRIED
16	DOM	S. IULIANA ☺
17	LÖN	I 7 FONDADÜS DAI SERVIC
18	MERT	S. SCIAMUN
19	MERC	S. IRMGARD
20	JÖB	S. ELEUTERE

21	VËN	S. PIRE DAMIANI
22	SAB	S. MARGARITA DA CORTONA
23	DOM	S. POLICARP
24	LÖN	S. IDA ☺
25	MERT	S. WALBURGA
26	MERC	S. METILDE
27	JÖB	S. GABRIEL
28	VËN	S. SILVANA

Cassa Raiffeisen dla Val Badia

L' **pinter** - La bôt de lëgn, zënza chëra ch'an n'ess nia podü s'imaginé cina dan da püch tëmp la trasformaziun dl'öa te vin, é cun segurté na invenziun che vëgn dal teritore rich de bosch dies Alpes. Bele Strabon cunta chë la popolaziun cetica di Galli ess fat bôts de lëgn „tan granes co ciases“; de consequënza ne podò chëstes ciases nia ester massa granes. Ince Plinius amirâ incër l'ann 77 d'ò G. C. la mainiera da conservè, a pé dies Alpes, l'vin te bôts de lëgn. L' miü lëgn da fá bôts é chilò incërch l' lëgn de lersc, scebëgn ch'an à bele metü man dadí da to cá ince l' lëgn de rou. L' pinter storj les döes (che foss les brëies dia bôt) cun l'aiüt dl füch, por podëi spo mëte incëria i cërtli de metal.

Mërz

I	SAB	S. ALBIN	
2	DOM	S. CARL	
3	LÖN	S. CUNIGUNDA	☺
4	MERT	S. CASIMIR	
5	MERC	S. OLIVA	
6	JÖB	S. FRIDOLIN	
7	VËN	SS. PERPETUA Y FELIZITA	
8	SAB	S. JAN DE DĪ	
9	DOM	S. FRANZISCA DA ROMA	
10	LÖN	S. EMILIÄN	☺

11	MERT	S. TERESINA REDI	
12	MERC	S. MAX	
13	JÖB	S. ROSINA	
14	VËN	S. METILDE	
15	SAB	S. CLEMENS MARIA HOFBAUER	
16	DOM	S. HERIBERT	
17	LÖN	S. PATRIZE	
18	MERT	S. EDUARD	☺
19	MERC	S. OJÖP	
20	JÖB	S. IRMGARD EMPARADËSSA	

21	VËN	S. CRISTIAN DA KÖLN	
22	SAB	S. LEA	
23	DOM	DOMËNIA DL ORI	
24	LÖN	S. CATARINA	
25	MERT	S. MARIA DE MËRZ	
26	MERC	S. LIUDGER	☺
27	JÖB	HAIMO Y BEÄT FROWIN	
28	VËN	S. GUNTRAM	
29	SAB	S. HELMUT	
30	DOM	PASCA	
31	LÖN	LÖNESCH DE PASCA	

Cassa Raiffeisen dla Val Badia

L' fomere - An ne podò gnanca s'imaginé l' laür da paur ti Tirol y ti rest dies Alpes zënza l'êrt dl fomere. L' laür da paur, l' laür ti bosc y i sistems de trasport se ghirà fòms y cordes spezifiches, alüsc inçe dêr desvalies tia fatòra; ares gnò fates dantadòt de coran deache ares tignì deplü y podò gni strabaciades. Dlungia cordes da liè fajò l' fomere inçe juntes, ciavèzes, vistles y braciadures. De gran importanza è laòta les fòms da menè tera ch'an adorà ti ciamps êrc por trá la tera da jò da pé cina sò insom y che arjunjó datrai na lunghèza de 50 m. Ti liber dl paìsc de Latsch dl ann 1607 pòn li che i fomeri taià fora de vigni pel de vacia, da d'èi laurada sò, dui tòc de coran torogns por manèces sciòche pert de so paiaimènt.

Aurì

I	MERT S. UGO	☾
2	MERC S. FRANCÉSCH	
3	JÖB S. RICHARD	
4	VÈN S. ISIDORO	
5	SAB S. CRESZÈNZIA	
6	DOM DOMÈNIA BLANCIA	
7	LÒN SS. SOTER Y CAIO	
8	MERT S. WALTER	
9	MERC S. WALTRAUD	☼
10	JÖB S. ENGELBERT	

II	VÈN S. STANISLAO	
12	SAB S. ZENO	
13	DOM DOMÈNIA DE SAN CIASCIAN	
14	LÒN S. VALERIÁN	
15	MERT S. WALDMANN	
16	MERC SS. CIASCIAN Y VEGHILE	
17	JÖB S. RUDOLF	☾
18	VÈN S. APOLÒNE	
19	SAB S. LIUN IX	
20	DOM S. HILDEGARD	

21	LÒN S. ANSELM	
22	MERT S. HELMUT	
23	MERC S. ADALBERT	
24	JÖB S. FIDELIS	☼
25	VÈN S. MÈRCH EVANGELIST	
26	SAB S. MARIA DAL BUN CONSÈI	
27	DOM S. PIRE CANISE	
28	LÒN S. PIRE CHANEL	
29	MERT S. CATARINA DA SIENA	
30	MERC S. PIO V	

Cassa Raiffeisen dla Val Badia

L'cargá - L'cargá alda, adöm ai fomeri, ai tesceri y ai rôderi, pro i artejans che jò, ann pór ann, sòn stòres. N regolamënt di artejans dl seco 17 da Stein söl Ritten scriò dant n strauf por i cargas che n'oró nia jí sòn stòres. Sòles stòres fajò l'cargá cialzá nüs o cuncià i vedli por dóta la ciása. N pèr de cialzá al dí laóta normalmènter pro l'paiamënt de vigni sorvidú; mo i cialzá ti gnò surandá zènzà coréies y zènzà broces. Plü dadí n'él nia düc che podó se vaghè n pèr de cialzá de coran; te families olách'al è tróc mituns, messá n pèr de cialzá gonot tigní por n zacotan de porsones. Al dédaincò á i cialzá da troht indò tut ite na importanza particulara y an s'í ciara jò avisa canch'an se cumpra n guant da zacan nù.

Má

I	JÖB	S. OJÖP LAURANT	☺
2	VÈN	S. ATANÀSE	
3	SAB	SS. FILÍP Y IACO	
4	DOM	S. FLORIAN	
5	LÖN	S. GODEHARD	
6	MERT	S. ANTONIA	
7	MERC	S. HELGA	
8	JÖB	S. IDUBERGA	☺
9	VÈN	S. BEÁT	
10	SAB	S. GORDIAN	

II	DOM	PALSACRUSC	
12	LÖN	S. PANCRAZE	
13	MERT	S. IMELDA	
14	MERC	S. MATIA	
15	JÖB	S. TORQUATO	
16	VÈN	S. JAN DA NÉPOMUCH	
17	SAB	S. PASCAL BAYLON	☺
18	DOM	PASCA DE MÀ	
19	LÖN	S. ZELESTIN V	
20	MERT	S. BERNARDIN	

21	MERC	S. HERMANN JOSEF	
22	JÖB	S. RITA	
23	VÈN	S. JAN DE ROSSI	☺
24	SAB	S. MARIA DAL AIÜT	
25	DOM	S. URBAN	
26	LÖN	BEÁT HEINRICH DA BALSAN	
27	MERT	S. BRUNO	
28	MERC	S. GERMÁN	
29	JÖB	S. MASSIMILIÁN	
30	VÈN	S. FERDINAND	☺
31	SAB	S. PETRONILA	

Cassa Raiffeisen dla Val Badia

L'zipladú - Al n'è feter gnanca òna na valada te Südtirol, te chëra ch'al ne sides altamo n pèr de bogn zipladus. Sciöchë les contrades riches d'arjila á alisiré l'èrt dl vasará, insciö ti á pité dantadöt les munts curides da bosch, l' material por ziplé impröma l' lëgn te çiasa y spo por na rica industria. L'èrt dl ziplé de Gherdëna é zënz' ater l' plü conesciü, mo inçe d'atri paìsc, sciöchë p. ej. la Val de Schnals, po çiarè zeruch a na lungia tradiziun dl ziplé. Inçe sc'al é gnü arobè tröc crisé dlungia i trus, vëgnel fat tres indö, indipendentamënter dal gran comerz, operes nöies dl'èrt y dla religiosité populara da mans de zipladus, gonot nia conesciüs.

Jügn

I	DOM	LES ANTLÈS	
2	LÖN	SS. MARZELIN Y PIRE	
3	MERT	S. CARL	
4	MERC	S. FRANCÈSCH CARACCIOLO	
5	JÖB	S. BONIFAZE	
6	VËN	S. NORBERT	
7	SAB	S. ROBERT	☺
8	DOM	COR DE GEJÜ	
9	LÖN	S. FELIZIÀN	
10	MERT	S. HEINRICH	

II	MERC	S. BARNABA	
12	JÖB	S. LEO III	
13	VËN	S. ANTONE DA PADUA	
14	SAB	S. ELISEI	
15	DOM	S. VI	☺
16	LÖN	S. BENO	
17	MERT	S. ADOLF	
18	MERC	SS. MERCH Y MARZELIN	
19	JÖB	S. ROMUALD	
20	VËN	S. FLORÈNZIA	

21	SAB	S. ALVIJE GONZAGA	
22	DOM	S. PAULIN	☺
23	LÖN	S. EDELTRAUD	
24	MERT	S. JAN BATISTA	
25	MERC	S. ELEONORA	
26	JÖB	SS. JAN Y PAUL	
27	VËN	S. EMA	
28	SAB	S. IRENEO	
29	DOM	SS. PIRE Y PAUL	☺
30	LÖN	S. OTO	